

B. VOORDRACHTEN, ENZ.

1. Huur, verwarming en verlichting der zaal	fr.	25 00	
2. Verschillige en onvoorziene uitgaven.	"	50 00	
			75 00

C. VOLKSBIJLIOTHEEK.

1. Aankoop van boeken	"	75 00	
2. Inbinden van boeken	"	25 00	
			100 00

D. BESTUUR.

1. Briefwisseling, enz.	fr.	15 00	
2. Drukkosten	"	30 00	
3. Bode	"	20 00	
4. Verschillige en onvoorziene uitgaven.	"	50 00	
			115 00
Totaal der lasten			369 80

De Schrijver,
H. BOCKEN.

De Voorzitter,
H. DEPLOIGE.

Bestuur der Afdeeling Eorgloon voor 1885-1886.

HUBERT DEPLOIGE, *voorzitter*; JAN DE FASTRÉ EN PIETER WAGEMANS, *ondervoorzitters*; HENDRIK BOCKEN, *secretarisschatmeester*; JAN COPIS, *boekbewaarder*; LIEVEN COPIS, EDWARD HAYEN, PIETER MARTENS EN EDWARD VAN HERCK, *leden*.

Verslag van het Bestuur der Afdeeling Nieuwpoort.
(JULI 1884 — JULI 1885.)

Leden.

Ons ledengetal heeft gedurende het afgelopen bestuurjaar zijne jaarlijksche vermeerdering voortgezet. Wij tellen thans 153 leden; 't zij tegenover het voorgaande bestuur-

jaar, eene verhooging van 20 leden. Wat ons bijzonder aanmoedigt is, dat dit jaar een aantal vrouwen het lidmaatschap hebben aangevraagd en onze werkingen krachtig hebben gesteund.

Voordrachten.

Eene buitengewoon groote menigte woonde dit jaar onze openbare voordrachten bij. Met genoegen mogen wij aanstippen dat de schouwburgzaal, welke het liberaal bestuur bereidwillig te onzer beschikking had gesteld, telkens geheel met toehoorders was bezet, en dat de verbroedering der werkende en hoogere klassen, welke wij steeds betrachtten, dit jaar eenen ruimen stap inwon.

De volgende openbare voordrachten werden gegeven :

1° Op 19 November 1884. *De Familie*, door den heer LA GRAVIÈRE, dagblad-schrijver te Meenen.

2° Op 14 December. *Waar gaan wij heen?* door den heer JULIUS SABBE, leeraar bij 't koninklijk athenaeum te Brugge.

3° Op 25 Januari 1885. *De plichten der mannen*, door den heer F. DE VEEN, kantonalen schoolopziener te Brussel.

Nog vijf voordrachten voor de leden werden in het lokaal gegeven :

1° Op 26 December. *Waarover wij, Vlamingen, fier mogen zijn*, door den heer H. CORPÉ, leeraar bij 't koninklijk athenaeum te Brugge.

2° Op 11 Januari. *Reizen*, door den heer Coors, te Nieupoort-Baden.

3° Op 8 Februari. *Schoone Kunsten*, door den heer HENDRIK BOGAERT, bouwkundige te Nieupoort.

4° Op 8 Maart *Eene bladzijde uit het groot martelaarsboek van Vlaanderen*, door den heer L. DELPIRE, leeraar bij de staats middelbare school te Nieupoort.

3° Op 12 April, *Vlaanderen in de 11^e, 12^e en 13^e eeuw*, door den heer D. JACQUART, leerling der normaalschool te Brugge.

Wat aangaat muziek en zang, die deze voordrachten opluisterden, dit levert ons jaarlijks de grootste moeilijkheden op. Wij bezitten in ons klein stadje te weinig liefhebbers van kunst, om op eigen krachten een aantal concerten samen te stellen; wij zijn dus gedwongen op den vreemde zangers en muzikkliefhebbers op te zoeken, wat onder financieel opzicht zeer nadeelig is, en ons daarbij door weigering of tijdgebrek dikwerf in het nauw brengt. 't Is te betreuren dat de menigvuldige pogingen, reeds door onze Afdeeling aangewend tot het aankweeken van zangers en muzikkliefhebbers, zoo luttel beseft worden en, wij moeten het bekennen, tot nu toe weinig of niets hebben voortgebracht.

Wij brengen onze welgemeende hulde aan hen, die ons dezen winter ijverig bijstonden: de heeren DUMONT van Oostende, KAREL DE JAEGER van Brugge, PROSPER MOERMAN van Ieperen, GOORICKX en BEHEYT van Kortrijk; het *Philharmoniek Genootschap*, dat ons zijne krachtige medehulp bij elke voordracht verleende; de koorzangmaatschappij *De Havenzonen*, alsook de heeren JUL. DELPORTE, AUGUST DELPORTE, DE JAEGER-MEYNNE, HENDRIK BOGAERT, JAN GONNERS, LODEWIJK GONNERS, HONORÉ DE SWARTE, VICTOR COLENS, LODEWIJK POLDERMAN, ENERY CLAES, AUGUST JACQUART, LODEWIJK ROOSE, HIPPOLYTE DE BRAUWERE, ADOLF BEUN, PIETER DE SECK, PIETER LAHAYE, CYPRIAAN VAN DER STRAETE, ROLAND VAN DE CASTEELE, LOD. VAN DER STRAETEN, JAN PIJLUSER en ARTHUR HAELEBRECHT.

Bijzondere melding moeten wij maken van Mejuffers JOSEPHINA DE JAEGER en SIDONIE DELPORTE, die zich als zangsters deden bewonderen, en Mevrouwen MEYNNE-

VERSCHOORE, VAN DANNE-DE JAEGER, DHAENE-MEYNNE en Meijuffers MARIA DE SWARTE en LUCIA MEYNNE, die met kunst klavier en orgel bespeelden.

Taalrechten.

Met het oog op artikel 1 der Algemeene Grondslagen van het Willems-Fonds, werden door onze Afdeeling de volgende verzoekschriften gezonden :

1° Aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, vragende de wet op het lager onderwijs te verwerpen.

2° Aan den heer Minister Van den Peereboom, hem verzoekende de lastkohieren voor leveringen aan het zeewezen te doen verschijnen in het Nederlandsch.

3° Aan de heeren Ministers Beernaert en Van den Peereboom vragende dat de Nederlandsche teksten der algemeene lastenboeken met het ministerieel handteeken worden bekleed.

4° Aan den heer Thonissen, minister van openbaar onderwijs, hem aansporende de wet van 22 Mei 1878 stipt te doen uitvoeren.

Onderwijs.

Dit jaar muntten nogmaals de leerlingen onzer middelbare school uit in den prijskamp voor Nederlandsche taal. Het Algemeen Bestuur van het Willems-Fonds zond ons eenige boekwerken om den bekroonden te overhandigen ; ook de maatschappij *De Veldbloem*, van Brussel, deed den laureaten een geschenk geworden.

In overeenkomst met artikel 1 der Algemeene Grondslagen, heeft de Nieupoortsche Afdeeling zich ernstig bezighouden met het bereiden van kandidaten voor het kies-examen. Wij hebben de overtuiging dat de bekwaamheidskiezers niet alleen gewichtige voorstanders zijn van de vrijzinnige gedachten, wij weten ook dat vele jongelingen

met zich voor het kiesexamen te oefenen, voor hunne toekomst zeer nuttige kennissen opdoen en zij des te beter het doel en de strekking onzer maatschappij zullen beseffen.

Boekerijen.

Verleden jaar hadden wij het genoegen te melden dat onze Afdeeling zich bezig hield met het oprichten eener boekerij te Keyem. Een driehonderdtal boekwerken waren reeds te dien einde aangekocht en verzameld. Ongelukkig heeft het omverwerpen der liberaalgezinde gemeenteverheid te Keyem ons belet dit ontwerp ten uitvoer te brengen.

Ook te Ramskapelle heeft onze boekerij eenen harden strijd te doorstaan gehad. Het afsterven van den ijervollen boekbewaarder De Witte noopte ons voor eenigen tijd de boekerij te sluiten. De vijanden van het Willems-Fonds maakten van deze gelegenheid gebruik om de burgerij te overtuigen, dat in het vervolg de boekerij niet meer kon noch mocht bestaan in de gemeenteschool. Ook wanneer eenige maanden later de boekerij in hetzelfde lokaal op nieuw werd geopend onder het beleid van den heer Van Troyen, nieuw benoemden onderwijzer, moesten wij met spijt vaststellen, dat, ondanks de pogingen door de Willemsfondsen aangewend, bijna niemand zich ter boekerij aanbood; voegt daarbij den hardnekkigen politieken strijd, die te Ramskapelle op 29 October plaats had, en men zal begrijpen hoe het komt dat er slechts 95 boeken werden uitgeleend.

't Is ook aan die laatste oorzaak toe te wijten dat de boekerij te Nieupoort geenen stap vooruit deed. Gedurende de twee maanden, die de gemeentekiezingen vooraf gingen, werd bijna geen enkel boekwerk afgeleverd. De menigvuldige kiesschriften en manifesten hielden eenieder

bezig, en de boekerij werd teenemaal vergeten. Van 1 Juni 1884 tot 31 Mei 1885 werden 1811 boeken aan 250 lezers afgeleverd.

Moeilijkheden van den toestand.

Hadden wij ons tot nu toe over ons stadsbestuur te beroemen, heden is dit teenemaal veranderd. De clericalen, die in October aan stads bewind geraakten, stellen alles in 't werk om ons tegen te kanten en het Willems-Fonds te Nieupoort uit te roeien. Nauwelijks waren zij op het stadshuis, of zij beteekenden ons, dat voortaan de schouwburgzaal ons niet meer voor het geven van openbare volksvoordrachten zou worden toegestaan. Om duidelijk te toonen dat zij niet alleen onze werkzaamheden willen verhinderen, maar ook onderwijs en geestesontwikkeling bepaaldelijk tegenstreven, werd aan onze Afdeeling van wege stadsbestuur bekend gemaakt dat onze bloeiende volksboekerij, berustende in stads boekzaal, vóór 1 Juni daaruit moest verdwijnen. Een klaarder bewijs nog van onverdraagzaamheid en haat jegens het onderwijs, is hunne weigering om aan de laureaten in den prijskamp voor Nederlandsche taal de geschenken, van 't *Willems-Fonds* en de *Veidbloem*, als naar gewoonte, bij de plechtige plaatsuitroeping voor de leerlingen der middelbare school te laten overhandigen.

Het eerste gevolg dier hatelijke maatregelen was het tot stand komen van eenen kring, teenemaal uit kiezers samengesteld, die geene pogingen onbeproefd laat, om Nieupoort uit den afgrond, waarin onze meesters ons storten, te doen verrijzen, eenen kring die het met den werkman wel meent, en veel moet bijdragen tot de verbroedering onzer maatschappelijke klassen. Ik heb den bloeienden *Werkmanskring* genoemd, waarvan een groot getal leden aan onze werkingen deelnemen en onze vergaderingen bijwonen.

Wij wenschen hem lang leven en spoedige zegepraal.

Ook wij, Willemsfondzers, hebben onze taak begrepen. Nimmer zullen wij het begonnen werk staken. Onverpoosd en met meer ijver dan voorheen zullen wij onze burgerij hare rechten en plichten onderwijzen. Een splinternieuw lokaal zal, dank aan den man die hier het Willems-Fonds stichtte en tot nu toe leidde, te onzer beschikking zijn; eene boekzaal, ruimer en beter ingericht dan de vroegere, zal weldra onze 2000 boekdeelen bevatten en daar zullen wij, Willemsfondzers, de vijanden van onderwijs, de verdrukkers der vrijheid met woord en pen bevechten en hun bewijzen dat, spijs al hunne vervolgingen, al hunne pogingen om ons Willems-Fonds te dooden, zij hierin niet zullen gelukken, maar wij integendeel kloekmoedig ons beschavingswerk zullen voortzetten.

De Verslaggever,

L. SEUNTJENS.

Rekening over het dienstjaar 1884-1885.

MIDDELEN.

Gewone middelen.

Aandeel in de bijdragen der leden. fr. 346 00

Buitengewone middelen.

1. Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur voor de volksbibliotheken der Afdeeling. . . fr. 150 00
2. Buitengewone toelage van het Algemeen Bestuur voor de andere werkzaamheden der Afdeeling. fr. 150 00
3. Opbrengst der omhalingen in de concert-voordrachten, enz. " 210 00
4. Verschillige ontvangsten en giften. " 142 80

Totaal der middelen . . fr. 998 80

LASTEN.

A. Schadelijk slot der rekening 1883-1884 . . .	fr.	192 98
B. VOORDRACHTEN, ENZ.		
1. Huur, verwarming en verlichting der zaal	fr.	20 72
2. Vergoeding aan sprekers en zangers, huur eener piano	"	224 56
3. Verschillige en onvoorziene uitgaven. "		<u>131 08</u>
		376 36
C. VOLKSBIJBLIOTHEKEN.		
1. Aankoop van boeken	fr.	278 39
2. Inbinden van boeken	"	<u>50 00</u>
		328 39
D. BESTUUR.		
1. Briefwisseling, enz.	fr.	30 50
2. Drukkosten	"	90 45
3. Bode	"	<u>45 00</u>
		165 95
E. ANDERE UITGAVEN.		
Aankoop van benoodigdheden voor de leergangen van kiesbekwaamheid		<u>32 10</u>
Totaal der lasten	fr.	1095 78

OVERZICHT.

Uitgaven	fr.	1095 78
Ontvangsten	"	<u>998 80</u>
Blijft te kort op 30 Juni 1885	fr.	96 98

Begrooting van het dienstjaar 1885-1886.

MIDDELEN.

Gewone middelen.

Aandeel in de bijdragen der leden.	fr.	375 00
--	-----	--------

Buitengewone middelen.

A. 1. Opbrengst der omhalingen in de concert-voor- drachten, enz.	"	140 00
2. Verschillige ontvangsten	"	130 00

B. Vermoedelijke toelagen van het Alg. Bestuur :

1. Voor de volksboekerijen	fr.	150 00
2. Voor de andere werkzaamheden	"	150 00
Totaal der middelen	fr.	945 00

LASTEN.

A. Schadelijk slot 1884-1885 fr. 96 98

B. VOORDRACHTEN, ENZ.

1. Huur, verwarming en verlichting der zaal	fr.	50 00
2. Vergoeding aan sprekers en zangers, huur eener piano	"	250 00
3. Verschillige en onvoorziene uitgaven	"	145 00
		445 00

C. VOLKSBIBLIOTHEKEN.

1. Huur, verwarming en verlichting der zaal	fr.	50 00
2. Aankoop van boeken	"	150 00
3. Inbinden van boeken	"	80 00
4. Verschillige en onvoorziene uitgaven	"	50 00
5. Vervaaragen van eene boekenlijst	"	100 00
		430 00

D. BESTUUR.

1. Briefwisseling, enz.	fr.	30 00
2. Drukkosten	"	75 00
3. Bode	"	45 00
4. Verschillige en onvoorziene uitgaven	"	50 00
		200 00
Totaal der lasten	fr.	1171 98

Bestuur der Afdeling Nieupoort voor 1885-1886.

P. DE SWARTE, *voorzitter* ; S. L. SEUNTJENS, *eerste schrijver* ; L. GOMMERS, *tweede schrijver* ; F. A. DE BRAUWERE-KESTELOOT, *schatbewaarder* ; D. JACQUART, *boekbewaarder* ; L. DE JAEGHER-MEYNE en J. SMEDTS, *leden*.